

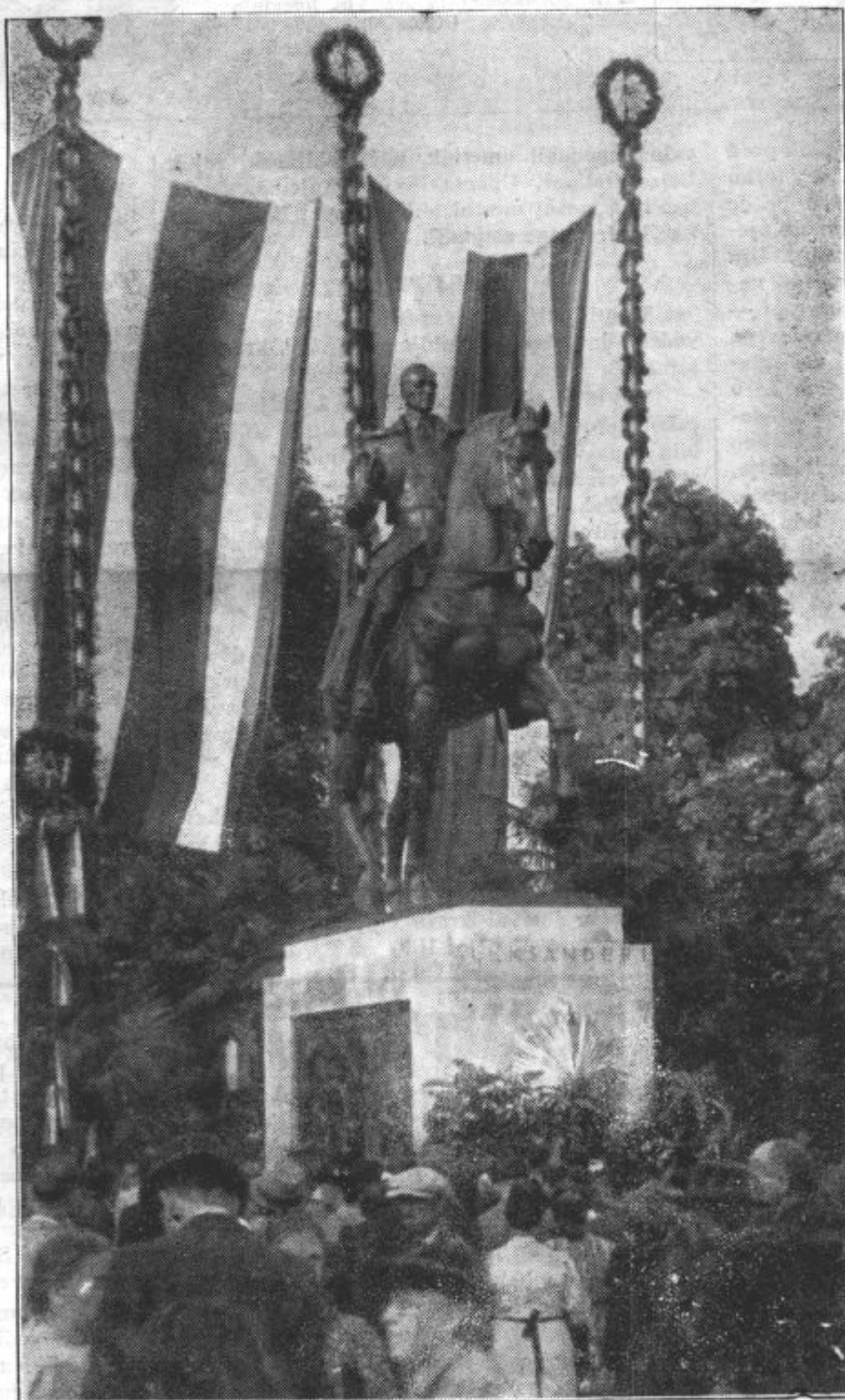
KMETSKI LIST

Štev. 37.

Ljubljana, 11. septembra 1940

Leto XXII

Dan zvestobe v Ljubljani

V usodnih dneh se je v Ljubljani vsa Slovenija poklonila geniju Viteškega kralja — mučenika

Letošnji 6. september bo ostal še poznim slovenskim rodovom v živem spominu. To je dan, ki bo svetil v zgodovino kakor večna luč, kakor zvezda vodnica, ki kaže pravo pot. Ljubljana in vsa Slovenija sta na ta dan sebi, domo-

vini in svetu pokazali, da smo vsi, ki se v nas pretaka slovanska kri, nerazdružno povezani z delom in idejo našega nesmrtnega kralja Zdesislava, junaka — mučenika Aleksandra I.

DVA ZGODOVINSKA TRENUTKA
je združil letošnji 6. september. Ljubljenec vsega naroda, mladi naš kralj Peter II. je ta dan obhajal svoj 17. rojstni dan in se s tem na bližino enega samega leta približal trenutku, ko bo

Levo: prihod kralja Petra II v spremstvu kneza namestnika Pavla in predsednika spomeniškega odbora dr. Pipenbacherja na slavnostni prostor. Desno: Pred spomenikom stoje od leve na desno: Nj. Vel. kralj, Nj. Vis. knez namestnik Pavle, kneževič Nikola, kneževič Aleksander in Nj. Vis. kneginja Olga.

moral zasesti slavni prestol svojih junaških prednikov in v usodnih dneh prevzeti nase težko breme — kralja Jugoslavije. Ljubljana pa je prav na ta dan odkrila veličasten spomenik njegovemu visokemu očetu, blagopokojnemu kralju Aleksandru I., ki je pomenil in pomeni — kakor doslej morda še noben suveren v Evropi — strnitev in poosebljenje najboljšega narodovega genija v vladarjevi osebi. In kakor da naš mladi kralj vzlic svojim mladeniškim letom že v polnem obsegu zajema v svoji duši vso zgodovinsko pomembnost tega dne, je prispel osebno v Ljubljano, da odkrije umetniški lik vladarja, ki se je s svojim delom, junaštvom in s svojo plemenito ljubeznijo zapisal v srce naroda kakor še nihče pred njim. S tem korakom se je sam približal narodu tako, da smo med slovesnostmi pogosto slišali vzklike: »Čisto kakor oče!«

Te besede so najpogostejše izgovarjali preprosti kmetje in kmetice in s tem potrjevali, da prenašajo svojo ljubezen z očeta na sina in tako kažejo odločno voljo, da hočejo izvršiti in do kraja izpolniti sveto oporoko:

ČUVAJTE JUGOSLAVIJO

Že v četrtek so vlaki in avtobusi kar bruhali ljudi v Ljubljano, v petek pa bi skoraj rekli, da so bile ljubljanske ulice pretesne, take množice so se valile v slovensko prestolnico. Kmetje, naše grče, so pustili vse delo in hiteli počastiti spomin vladarja Zedinitelja. Sokoli, jedro jugoslovanske misli, so dvignili prapore, da jih poklonijo ideji svojega vzvišenega pokrovitelja. Delavstvo, obrtništvo in sploh vsi sloji so hiteli v Ljubljano, z njimi kot najlepši venec naša mladina. Kralj, kakor je bil naš nesmrtni Aleksander I., namreč ne živi samo za svojo dobo, ampak živi, dela in ustvarja za stoletja. In če mu neizprosna usoda odloči, da svoje delo zapečati z lastno krvjo, dela za večnost.

V ZVEZDI

so pridne delovne roke že dolgo pripravljale vse za slovesni trenutek. Ves park je na novo preurejen, le ljubljanski občinski svet je ob obilici poslov pozabil na svojo dolžnost, da bi bil ta dan — ali dan poprej — v slavnostni seji preimenoval sedanji Kongresni trg v — **Aleksandrovo trg**. Kaj nas briga spomin na kongres vladarjev, ki v slovenskem človeku niso videli niti dostojnega podložnika! Nam je sveto le delo našega kralja Aleksandra I., ki je s svojim junaštvom in genialnostjo izpolnil osemstoletni sen najboljših Slovencev. On je v naši zgodovini mejnik, ki kaže v bodočnost — kakor je to v spomeniku tako veličastno in prepriče-

valno upodobil umetnik, naš ljubljanski rojak Lojze Dolinar. Upamo in pričakujemo, da bo naš ljubljanski mestni občinski svet nadoknadil kar je trenutno zamudil.

KRALJ PRIDE

Vsa Ljubljana je zadržala, ko se je razvedelo, da prispe v Ljubljano Nj. Vel. kralj Peter II.

Vse ulice so bile polne, ko je Ljubljana pričakovala mladega kralja. Varnostna oblast je bila v pravilnem razumevanju ljudske duše po svojih organih sicer vestna, vendar silno dostojna. Tako je vzlic temu, da se je ljubljansko prebivalstvo za ta dan skoraj podvojilo, šlo vse v redu. Ob ulicah so ljudje v špalirju čakali, mirno in dostojanstveno. Nikjer ni bilo treba posredovanj.

Malo pred pol enajsto so pribirzeli dvorni avtomobili v Ljubljano in zavili proti pravoslavni cerkvi v Trubarjevem parku. Val navdušenja je nepopisen. Ljudje so vzklikali kralju, vsak klic je bil prisega. Matere so dvigale svoje male miljenice na ramena.

Ko je kralj s spremstvom odšel v cerkev, da dá Bogu, kar je božjega, je pač na tisoče srce verno prisostvovalo veličastnim obredom, ko pa je odhajal iz cerkve, je zopet zaoril val navdušenja in dobival izraza v gromkem vzklikanju: **Zdravo kralj Peter II.!**

Iz naših krajev

× V juliju so narasle vloge pri slovenskih hranilnicah za 23 milijonov. Po podatkih Zveze jugoslovanskih hranilnic v Ljubljani so narasle v juliju 1940. pri 29 slovenskih samoupravnih hranilnicah vloge na knjižice za 7.3 milij. na 763.684.597 din, vloge v tekočem računu za 15.7 milij. na 987.199.206 din. Tudi število vlagateljev se je gibalo ugodno, ker je naraslo število vlagateljev na knjižice pri 11, število tekočih računov pri 4, skupno število vlog pa pri 9 zavodih ter znaša sedaj 125.928. Povečanje vlog ni moda samo slučajen pojav pri 1 ali drugi hranilnici, temveč je splošno, ker je naraslo stanje vlog na knjižice pri 18 zavodih, tekočih računov pri 13 zavodih, skupno stanje vlog pa pri 20 hranilnicah (od 28, ki sprejemajo vloge). Po spomladanskem vznemirjenju vlagateljev dokazujejo te številke veliko zaupanje vlagateljev v hranilnice in denarne zavode sploh.

× Banska uprava v Ljubljani je poverila rekvizicijo žita v smislu nove uredbe o preskrbi

Medtem so se množice že zgrnile v Zvezdo. Menda ni organizacije v Sloveniji, ki ne bi bila ta dan zastopana. Kdo bi jih mogel vse naštet!

Dostojanstveno so prišli Sokoli, nepregledne so prišle čete gasilcev, naša Zveza kmetjskih fantov in deklet je predstavljala slovensko vas, narodne noše pa so pričale, da res tu govori in manifestira vsa Slovenija za svojega kralja.

Naj se zgodi karkoli, vemo vsi pošteni Slovenci, da smo v petek v Ljubljani potrdili jugoslovansko misel. Zvezda nam je postala svetišče, ne morda po ukazu tega ali onega oblastnika, ampak po svobodni volji naroda, ki dan za dnem roma na božjo pot — pred spomenik svojega prvega kralja.

× Obsojen špekulant. V Sarajevu je bil obsojen trgovec Milan Čorović na mesec dni zapora in 50.000 din globe, ker ni hotel prodajati moke, čeprav je je imel v zalogi nad 5000 kg.

× Iz zasede je nekdo ustrelil v Črešnjici pri St. Petru na Dolenjskem prevžitarja Tero-pišča Antona. Dobil je naboj iz lovske puške v hrbet. Orožniki so aretirali tri osumljence.

× Vlak je povozil pri Litiji družinskega očeta Avgušтина Gašparja. Nesrečni oče se je zvečer vračal proti domu. Ko je hotel prekoračiti železniško progo, ga je podrl vlak in mu zdrabil lobanjo.

prebivalstva in vojske s kruhom Gospodarski zvezi v Ljubljani. Uredba določa, da se lahko vsi presežki pšenice in moke prisilno odkupijo ne glede na to pri kom so in na kakšni osnovi. V krajih, kjer te rekvizicije ne vrši Prizad, se lahko odkup vrši na zahtevo in na račun provizacijskih ustanov, ki jim banska uprava poveri oskrbo prebivalstva. Rekvizicije se bodo vršile pri kmetih, mlinih in trgovcih z žitom in moko. V Sloveniji je poverjen ta posel Gospodarski zvezi.

× Avtomobile se ne sme kamenjati. Pred okrožnim sodiščem v Zagrebu sta bila obsojena dva kmečka mladeniča iz zagrebške okolice na kazen po 6 mesecev zapora, ker sta v zadnjem času z kamenjem napadla okrog 20 avtomobilov in jih znatno poškodovala. Med drugimi sta kamenjala tudi avto načelnika finančnega oddelka banovine Hrvatske Franolića, v katerem sta bila tedaj njegova soproga Vlasta in hči. Vlasta

× Slovenski profesor Radovan Prosenc je lovil ribe pri Sremskih Karlovcih. Po daljšem času se mu je posrečilo uloviti 68 kg težkega soma. Ko je veliko mrcino prepral, je našel v njenem trebuhu grški zlatnik velike vrednosti.

Ob naukih zgodovine

V tako napetem in nemirnem ozračju, v kakršnem živi svet danes, pride bolj ko kdajkoli do veljave stari rek, da je zgodovina učiteljica življenja. Iz dogodkov preteklosti se človek, ako jih hoče prav razumeti, lahko uči za sedanost in bodočnost. O velikih državnikih, vojskovodjih in drugih velikih močeh je splošno znano, da so najrajši prebirali življenjepisne svojih idejnih predhodnikov in vzornikov ter so se ob njih izpopolnjevali. Ne le, da velika dejanja človeka dvigajo in mu dajejo notranjo silo in polet za enaka ali celo še večja, ampak tudi napake preteklosti obvarujejo posameznika in družbo.

Tako vidimo, da je Francijo doletela šiba revolucije, ko se je družba tako pokvarila, da je v višjih plasteh zavladovalo blazno razkošje in divji razvrat, medtem ko sta srednji in nižji stan tonila v bedi. Poleg tega je nehala spoštovanje zakona. Strogost zakona je zadela samo siromaka, medtem ko so se ji višji sloji lahko izognili.

Ta pojav se — mimogrede povedano — v krajših ali daljših razdobjih ponavlja v zgodovini vseh civiliziranih narodov. Vselej se tudi najdejo ljudje, ki opozarjajo na gnilobo, toda vladajoča kasta jih zatira in preganja. Tako je bilo nekdanj v Grčiji, tako je bilo v starem Rimu pred razpadom države, tako je bilo tudi v Franciji pred revolucijo. Mož takega slovesa kakor J. J. Rousseau je s svojim klicem po vrnitvi k prirodi kazal pot, po kateri bi bilo treba iti. Njegove ideje so sicer priznali, toda ravnali se niso po njih. Zaradi tega je veliki mož prav za prav nevede in morda celo proti svoji volji postal idejni predhodnik francoske revolucije.

Isti usodni razkroj se nam kaže v carski Rusiji, katere zli duh Rasputin predstavlja posebljenost človeške pokvarjenosti.

Medtem ko je narod tonil v bedi in trpljenju, se je v visokih krogih odigravala blazna morija. Rasputin je znal omamiti carsko druž-

no, da je slepo verjela njegovim besedam. Po ukazu nerazsodnega in pretkanega, lokavo zlobnega izkvarjenca so v Rusiji vstajali in padali ministri in uradniki na najbolj odgovornih položajih, njemu sta bila pokorna dvor in vlada. Da so take razmere morale nujno kvarno vplivati navzdol, je čisto naravno. Zaman so bila opozorila dobro mislečih. V najboljšem primeru jim je grozila nemilost, sicer pa izgon v Sibirijo.

Medtem ko je muzik (kmet) bil prav za prav le delovna živina, je gospoda živela po svoje in ni hotela verjeti, da živi na ognjeniških tleh.

Kar je veljalo v preteklosti, velja tudi danes in bo veljalo v bodoče. Nikjer se ne sme dogajati, da bi se ljudje umetno porazdelili v kaste, od katerih naj bi najvišja in najbolj neproduktivna lahkomišelnost razmetavala žulje delovnih množic.

Nikjer se ne sme dogajati, da bi kdo nekaznovano lahko teptal zakon. Rasputinsko bi se glasilo, ako bi kje smel bogataš zagroziti uradniku, ki vrši svojo službeno dolžnost, zaradi tega, da bo odpuščen iz službe. Še hujše bi bilo, tako bi vestni uradnik imel poleg tega še zavest, da se groznja lahko uresniči.

Mislimo, da po naukih zgodovine danes ni odgovornega državnika ali politika na svetu, ki bi na lastnih tleh nekaznovano dopuščal take pojave. Saj prav v današnji dobi posebno živo vidimo in občutimo, kako vse gnilo propada. Kjer se pojavi le količkanj mrhovinastega, tam so hitro v bližini tudi jastrebi, ki pospravijo mrhovino v kraj.

Zaupamo v zdravo silo našega naroda, zato pa smo tudi trdno prepričani, da bi bili pri nas taki in slični pojavi nemogoči. Ako bi se pa le kje pojavili, saj človek je slabemu podvržen in po svetopisemskih besedah celo pravični greši sedemkrat na dan — verujemo, da bi jih zdrava življenjska sila naroda v kali zatrla in preprečila hujše gorje. Nikakor namreč ne

bi nosili bruna v lastnem očesu in iskali v bratovem pezdurju.

Viharji, ki divjajo po svetu, silijo človeka k razmišljanju, hkrati pa tudi k notranjemu prerobenju in trdni odločitvi, da hočemo vsi po svojih močeh pomagati, da naš rod in zemlja postaneta in ostaneta taka, da bosta nedotakljiva.

Kakor vojak v svojem, tako mora tudi politik in vsak državljani v svojem poklicu imeti zavest, da dela za skupnost in zase, dokler dela pošteno.

Ako bo v nas dovolj te zavesti, se nam ni treba bati. Gorje pa tistemu, ki bi jo hotel rušiti!

Med ljudmi naše krvi — upamo, da takih ljudi ni. Zato bomo ob spoštovanju naukov, ki nam jih daje zgodovina, z vsemi silami skušali premagati težave in graditi kljub težkim časom trdne temelje za zdravo in varno bodočnost.

Mogoče ste tudi Vi med tistimi

ki smo Vam zaupali, Vam pošiljali »Kmet-ski list« brez presledka skozi leto, v trdni veri in prepričanju, da se boste sami spomnili svoje dolžnosti do lista ter pravočasno poravnali zapadlo naročnino, pa tega iz bogveakega razloga niste storili. Saj vpoštavamo, da dela nekaterim ravno naročnina kljub temu, da je nizka resnične težave; vendar poslednjič prosimo, da Vas ne bo treba radi teh par dinarjev ponovno pismeno opominjati, da plačate zaostanek, ki ga dolgujete na naročnini še tekom tega meseca, sicer bomo neljubo primorani vsem zamudnikom nadaljno pošiljatev lista ustaviti!

Sedanja francoska vlada

Francija je v še krajšem času kot je eno leto doživela nekaj strašnih udarcev, da se je stresla prav v temeljih. Sedanja Petainova vlada je sklenila postaviti pred vrhovno državno sodišče nekaj poglobitvenjših francoskih politikov zadnjega časa in jih obtožiti kot vojne krivce.

Da je prišlo v Franciji v času junijskih dogodkov do takšnih političnih prenosov kot jih zapažamo danes, je treba poudarjati, da se to ni izvršilo brez gotovih predhodnih pojavov in nijans. Ideje, ki jih je sedaj Petainova vlada oživitvorila, so imele že od nekdanj v Franciji svoje zagovornike, ki so kar najenergičneje stremeli, da se leté zaneso v francosko politično življenje. Borba med nosilci sedanjih idej in med demokratskimi predstavniki je šla svojo pot skozi mnogo faz ter je bila česče silno močna.

V začetku našega usodnega desetletja so se na francoskem telesu pojavili gnili tvorci: Staviskyjeva afera in poulični izgredi. Predsednik republike je dal mandat za sestavo vlade Doumergueju, ki je stremel za upostavitvijo avtorativnega režima. V glavnem je Domergue ravno radi takšnih teženj moral odstopiti. Za njim je l. 1935. nastopil ministrski predsednik Pierre Laval in skušal potom parlamenta izvesti oživitvorenje svojih avtoritativnih idej in reformo države. Sestavil je že celo načrt o premenjavih postavk francoske ustave iz l. 1875., po katerih se je prav do junijskega zloma Fran-

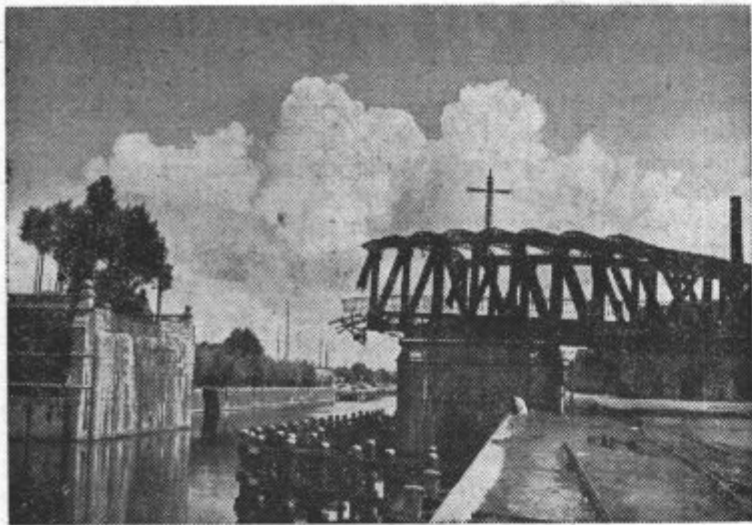
cija upravljala. Tedanji Lavalov načrt je bil zamišljen v istem duhu kot preveva zdaj Petainovo vlado. Vendar pa je bila oblika prilagojena tedanjim parlamentarnim prilikam, torej oportunistična in zato znatno blažja. Lavalov glavni cilj je bil pojačanje izvršne oblasti in zmanjšanje vpliva parlamenta ter političnih strank na državno upravo. Vsled takšnih Lavalovih namenov je prišlo v francoskem parlamentu do hudih borb in naposled se je moral Laval s svojo vlado vred umakniti drugim vladam, ki pa so imele tja do volitev 1936. samo prehodni značaj vlad, ki vrše samo tekoče posle, v politiko pa globlje ne posegajo, niti ne streme po kakih temeljitejših reformah in prenosovah ustave.

Med tem časom se je Nemčija z odločnimi gestami osvobodila vezi versajske mirovne pogodbe in se pričela pripravljati na svoj nastop v Evropi in svetu.

Francoske volitve l. 1936. so za nekaj časa pristaše avtoritativnega režima potisnile v ozadje. Toda že l. 1937., posebno po sestavi Daladierove vlade, so ti politični elementi zopet prišli nekoliko bolj na površje ter se dokopali najprej do posrednega, kasneje pa do vedno direktnejšega vpliva. Da se je to zgodilo, je treba vzeti v obzir dvojje važnih poglavij tedanje francoske parlamentarne zgodovine: težkoče s financami, ki so se morale ž njimi boriti levičarske vlade in pariški tisk. Parlamentarna večina iz l. 1936. je bila v finančnih pogledih popolnoma nezmožna in nemočna, istočasno pa brez vsakega vpliva na pariško časopisje. Sem moramo prišteti še težko mednarodno krizo,

ki se je l. 1938. vedno huje zaostrevala. Vse francoske politične sile so se izčrpavale v mednarodni politiki. Francozi niso imeli niti dovolj časa, niti toliko talenta, da bi se posvetili pravični reorganizaciji svoje notranje, državne uprave. Zato so tedanji francoski režimski nasprotniki na moči iz dneva v dan pridobivali. Ti politični elementi so stopili na plano kot odločni zagovorniki sporazuma in pogodbe z Nemčijo in Italijo. Bili so tudi propagatorji za mir in so zahtevali, da Francija v korist Nemcem in Italijanom odstopi svoje takozvane »interesne sfere« v Srednji in Vzhodni Evropi. S tem naj bi si Francozi pridobili nemško in italijansko prijateljstvo ter si zagotovili na evropskem zapadu mir. Teren za takšno francosko politično udejstvovanje sta zastopali posebno zmagovalki iz volitev leta 1936.: socialistična in radikalno-socialistična stranka. Tema dvema je bilo vodilno načelo, da je vsaka stvar boljša kot vojna. Razvoj francoskih političnih dogodkov pa je iz dneva v dan jasneje kazal, da bodo plodove takšnega prizadevanja pobrali ravno najhujši protivniki teh dveh strank.

Tekom mednarodne krize 1938—39., ki je bila uvertura v novo vojno in še tedaj, ko je ta že izbruhnila, so se med francoskimi političnimi postavami in med obema omenjenima strujama vršile hude borbe. Prva struja je zastopala program vojne in ga motivirala (tolmačila) s tem, da bi bilo za celo Evropo skrajno pogubno, če leta dovoli popolno nemško nadmoč nad seboj. Ta struja je bila tudi za politiko izvedbe garancij, ki jih je dala Francija v poslednjih dvajsetih letih raznim državam.

Takšna je slika razdejanja, ki ga povzroča sedanja vojna. Moderna tehnika je povzročila, da ni pred orožjem varno niti najtrše jeklo, o čemer nam priča slika razdejanega mostu.

Doma in drugod

PROGLAS NAŠI VOJSKI

Minister vojske in mornarice armijski general Milan Nedić je poslal vojski in mornarici po pooblastilu vrhovnega poveljstva vse naše oborožene sile naslednjo naredbo:

Vojaki domovine!

Danes se je izpolnilo leto dni, odkar je vas narodna in državna potreba pozvala pod vojaško zastavo. Temu pozivu ste se radevolje odzvali.

Leto dni pod vojaško zastavo, priznam, moč in dan v vojaški službi, to ni lahko. Vi ste se zavedali, da je tako moralo biti zaradi varnosti vaših domov, vaših vasi, vaših mest, vaših milih in dragih, vse domovine.

V tem dolgem času službe splošni stvari ste pokazali odlične vrline izbornih vojakov, vojakov po krvi. Povsod ste bili vestni, poslušni in disciplinirani; v službi zvesti do požrtvovalnosti; v vežbanju vztrajni do občudovanja; pri utrjevalnih delih marljivi do požrtvovanja. Zaslužili ste priznanje tudi najvišjih vaših poveljnikov in vsega našega naroda. Do-

kazali ste, da ste dostojni nasledniki tistih junakov, ki so sedem let trajajočo junaško borbo in iz neustrašenim umiranjem ustvarili današnjo kraljevino Jugoslavijo.

Mi vsi smo ponosni na vas.

Pooblaščen sem po vrhovnem poveljniku vse oborožene sile, da vam v imenu domovine, ki jo ljubite nad vse, rečem:

Hvala, junaki! Bodite in ostanite tako dobri in odločni branilci naše mile domovine.

V tem imenu vas pozdravljam, vojaki domovine, s klicem:

Živeli naši vrlji junaki!

Živela Jugoslavija!

PRAVILNIK O HMELJU

V »Službenih novinah« je bil objavljen pravilnik, ki ga je izdal minister za kmetijstvo v sporazumu z ministrom za trgovino o izvajanju uredbe o hmelju od 27. marca t. l. Ta pravilnik ureja ustanovitev in delo banovinskih hmeljskih komisij. V dravski banovini se bo v štajerskem pridelovalnem okolišu označeval

Če ste prejeli tekom zadnjih tednov, ali danes v listu priloženo

položnico

je to znak, da vaša naročnina za tekoče leto še do danes ni plačana!

pridelani hmelj kot »Slovenski hmelj, štajerski«, v ostalih predelih dravske banovine, razen v štajerskem rajonu, pa kot »slovenski hmelj«. Ostale določbe pravilnika urejajo celotno poslovanje s hmeljem in znakovanje hmelja. Z objavo tega pravilnika stopi v veljavo tudi sama uredba o hmelju, ob enem preneha veljati pravilnik o kontroli hmelja z dne 10. junija 1932.

SPOMENIK KRALJA ALEKSANDRA V ZAGORJU

V nedeljo je proslavilo Sokolsko društvo v Zagorju svoj zlati jubilej. Ta dan je minilo petdeset let odkar je bil ustanovljen Sokol v zagorskem rudarskem revirju in ves čas visoko nosil in širil narodno misel in jugoslovensko idejo. Krasen Sokolski dom priča o vztrajnem in uspešnem delu zagorskega Sokola in o veliki požrtvovalnosti njegovih članov. Za Petrovo petletko je Sokol postavil pred svojim domom ob priliki proslave 50letnice svojega obstoja doprtni kip kralja Mučenika in največjega prijatelja sokolstva. Zagorje je ta dan doživelo pravi narodni praznik in znova dokazalo, da je ni sile, ki bi mogla iz njegove sredine iztrgati sokolsko misel.

FINANČNE RAZMERE V BANOVINI HRVATSKI

Zagrebsko časopisje vedno bolj toži o finančnih težkočah, ki jih preživlja banovina Hrvatska. Draginja, slaba letina in zelo slabo plačevanje direktnih davkov in trošarin preti porušiti proračunsko ravnotežje in povsem onemogočiti javna dela in investicije. Zagrebski »Obzor« takole piše o nastalih finančnih težavah:

»Za banovino Hrvatsko je trenutno najvažnejše vprašanje, kako povečati njene do-

Druga struja je bila odločno proti vojni, dokler ta ni izbruhnila. Zastopala je ideje sporazuma s silami osi še tedaj ko je vojna že zadivjala. Smatrala je, da je treba Nemčiji na vzhodu Evrope pustiti popolnoma proste roke, kajti s tem bi se zapadu očuval mir.

Obe struji sta imeli svoje predstavnike tako v predvojnih kot v vojnih vladah. Številne rekonstrukcije Daladierove vlade in njen padec kakor tudi češče rekonstrukcije Paul Reynaudovega kabineta, so bile v glavnem rezultat trenj med tema dvema strujama. O tem se seveda od pričetka vojne dalje ni smelo javno razpravljati. V vseh uradnih izjavah se je podarjala enodušnost vlade; pri zadevah tehtnejšega značaja je bilo opaziti vsaj zunanjo veliko složnost med vladnimi močmi. Tako je, na primer, ves parlament začetkom vojne navdušeno ploskal Daladieru, ko je izjavljal v svečani obliki, da bo Francija svoja jamstva Poljski izpolnila. Dobremu opazovalcu francoskih političnih prilik je takoj padlo v oči, da tudi naj-svečanejša politična izjave vlade niso nikdar bile povsem določne in da se je vedno z obrtnimi besedami in stilističnimi nijansami gledalo na to, da bi se ne ranila preveč občutljivost pacifistov (zagovornikov miru). Tej okolnosti se v prvih trenutkih vojne ni pripisovalo kake večje važnosti; smatralo se je, da bo že sam potek vojnih in političnih dogodkov med francoskimi politiki in diplomati ustvaril popolno ravnodušnost.

Zgolj takim pojavom v francoskem političnem življenju moramo pripisovati zasluge za izvestne pojave, ki na videz izgledajo kot ne-

domljlivi. Na primer, zadržanje in pisanje pariškega časopisja v času rusko-finskega spopada in izjave vlade tik pred koncem te skandinavske vojne. V tistih časih so se ravno oni francoski krogi, ki so bili tolikanj odločni zagovorniki miru in ki so stalno ponavljali in izjavljali, da je Francija vojaško nepripravljena, odločno pričeli zavzemati da mora Francija z vsemi razpoložljivimi sredstvi priskočiti Finski na pomoč. S tem naj bi Francija avtomatično zabredla v vojno stanje s Sovjeti. Isti krogi so se tudi zavzemali za vojni pohod proti Sovjetski Rusiji. »Temps«, »Matin«, »Jour«, »Journal des Debats« in drugi pariški listi so prinašali vsak dan članke, v katerih se je razpravljalo o strateških možnostih teh pohodov. Vse to si predstavljamo lahko samo na en način: tisti, ki nikakor niso želeli vojne z Nemčijo, so na tistem gojili upanje, da bi ekspedicija proti Sovjetski Rusiji nenadno združila zavezniške in sile osi Rim—Berlin proti skupnemu sovražniku kapitalizma.

Nenadejana in nenadna sklenitev sovjetsko-finskega miru je v teh krogih vzbudila silno nevoljo in izzvala ogorčenje in razočaranje. Zatem je bilo zaznati krepitev vojne stranke. Sestava vlade po Paulu Reynaudu, prehod Mandela, učenca »tigra« Clemenceauja, doslej na strani stoječega ministra za kolonije na mesto notranjega ministra, odhod glavnega pristaša solidarnosti z Nemčijo, zunanje ministra in večkratnega upravnega svetnika raznih industrijskih podjetij, tudi nemških, Georges-a Boneta ter izvagoniranje še nekaterih ministrov Bonetove miselnosti in odvzem vojnega ministr-

stva iz Daladierovih rok — vse to so bile take izpremembe, ki so kazale, da je francoska vlada zavrgla vsakršno misel na eventuelni sporazum z Nemčijo in da se je odločila za vodenje vojne do skrajnosti.

Toda te izpremembe so prišle prekasno. Ministerski predsednik Paul Reynaud, notranji minister Mandel in general de Gaulle niso imeli na razpolago dovolj časa za izpeljavo ukrepov, ki jih je od njih zahtevalo njihovo stališče in prepričanje. Njihov vznik na površje in njihove težnje so izzvale pri nasprotnikih velik strah in rodile odločnost, da pri prvi priliki osvobodijo državo politike, ki so jo smatrali za pogubno.

Taka prilika se jim je ponudila po probuju severne fronte. Vse izpremembe, ki so se izvršile v vodstvu francoske države od 10. maja dalje, so pomenile krepitev tiste struje, ki je bila za mir. Sam sedanji zunanji minister g. Baudoin je v neki svoji izjavi pred nekoliko dnevi rekel, da se je ostvarjanje novega režima v Franciji pričelo že 10. maja.

V najtežjih trenutkih je bila Reynaudova vlada odločena, da se preseli v severno Afriko z vsem francoskim vojnim brodom, ki tedaj še ni imelo nikakršnih izgub, z vsem vojnim letalstvom in s kar najbolj velikim delom vojske. Od tam naj bi Francija vodila vojno naprej. V tem smislu so bile izdane celo že naredbe. Toda v tistem trenutku, ko je že prihajalo do izvršitve teh načrtov in ko so bili ministri, dvajsetina parlamentarcev in drugih predstavnikov oblasti že vkrcanih na ladji »Massilia«.

hodke. Brez novih finančnih virov in sredstev ne bo v stanju pokrivati niti tekočih izdatkov, kaj šele vse bolj nujne potrebe, ki nastajajo zaradi sedanjih izrednih prilik. Merodajni se morajo pač zavedati, da bo najresnejše ogrožen ves politični akt od 26. avgusta lanskega leta, če bi zašla banovina zaradi finančnih težav v brezizhoden položaj. Mi zato upravičeno pričakujemo, da bodo merodajni krogi v Beogradu pokazali potrebno razumevanje in finančne potrebe banovine Hrvatske in ji zagotovili dohodke, na katere ima vso pravico po uredbi o finančni samostojnosti, ki temelji na načelu osiguranja te samostojnosti. Ako lahko uvaža država vedno nove dajatve in bremena za povišanje svojih dohodkov, potem se morajo najti tudi nova finančna sredstva za omogočenje nemotenega poslovanja banovine Hrvatske. Treba je že tudi urediti vprašanje razdelitve centralnih fondov, do katerih ima banovina vse pravice. Uredba o razdelitvi 52 centralnih fondov je bila podpisana že pred devetimi meseci, ostalo pa je samo pri podpisu.»

Kmeteska mladina

LJUBLJANA

Okrožje kmetijskih fantov in deklet v Ljubljani je priredilo uspešni izlet dne 11. avgusta 1940 na Sušak. Zbrali so se večinoma sami funkcionarji in vodilni člani naših kmetijsko-mladinskih organizacij. Z željo, da vidijo morje in našo lepo Dalmacijo.

Z velikim zanimanjem smo si ogledovali kraje koder nas je peljala cesta in marsikaj novega smo videli in opazili kako žive ljudje in delajo drugod, kako mislijo in kaj si želijo. Polni najrazličnejših doživetij smo se vračali proti domu z željo, da bi se izlet zopet kmalu ponovil v kakšen drugi kraj domovine, ker je res potrebno, da jo spoznamo, ker šele potem bomo lahko vedeli in znali ceniti njeno vrednost, takrat bomo tudi lažje za njo delali in trpeli.

ČITAJTE IN NAROČAJTE »KMETSKI LIST«!

ŠKOFJA VAS

Izlet, ki ga je priredilo Društvo kmetijskih fantov in deklet Škofja vas v Bohinju, je ostal vsem članom v neizbrisnem spominu. Oba dneva 3. in 4. avgusta sta nam prinesla toliko lepote, toliko doživetij, ki jih pač človek res lahko doživi samo v Bohinju. Visoki beli Triglav nas je spominjal na neko nepremagljivo silo in moč, ki je skrita v nas mladih borcih, v nas mladih delavcih kulture in napredka slovenskega kmetijskega človeka in smo se prekaljeni in s svežimi silami navdahnjeni vrnili na svoje domove.

PONIKVA

V nedeljo dne 18. avgusta je naše Društvo kmetijskih fantov in deklet priredilo tekmo koscev, ki je proti pričakovanju dobro uspela. Običajnih manifestacij sicer nismo imeli, ker v sedanjem času niso dovoljene, kljub temu pa so nam močnejše zadihale prsi, utripi src so bili krepkejši, ko so kose zarezale v svežo travo. Padala je trava, rumeno in rdečo cvetje, padalo je staro življenje, da za njim vzraste novo — lepše in vrednejše — kakor tudi naš mladi rod mora z lastnimi silami ustvarjati novo dobo in lepše življenje slovenski vasi.

NEMČEVCI

Pripravljali odbor Društva kmetijskih fantov in deklet v Nemčavcih-Markuševcih je pri-

redil pretekli mesec zelo uspešno izlet v Kapelo in v Apače. Ko smo se dvignili na kapelski hribček in se zagledali v ravno dolino panonsko, nam je duša vzvalovila daleč tja do meje in objela vso našo drago »Prekmursko zemljo«. S posebnim občutkom smo se vračali v domove in

Kaj se godi po svetu

BORBA Z ANGLIJO

Pravega napada, kakor so ga napovedovali in pričakovali, sicer z nemške strani na Anglijo doslej še ni bilo, zato se pa iz dneva v dan stopnjuje silovitost letalskih napadov v obeh smereh: Nemci na Anglijo, Angleži na Nemčijo.

Dan za dnem so po večkrat na dan v Londonu in drugih angleških mestih potrebni letalski alarmi. Podobno usodo doživljajo nemška mesta, ki jih z bombami pozdravljajo angleška letala.

Posebno močno so napadala nemška letala pretekli teden na dan pred našim narodnim praznikom. Prvi napad so Nemci izvedli zgodaj zjutraj, drugega sredi dopoldneva. Po angleških zagotavljanjih ni nobeden povzročil resnejše škode. Pač pa so Nemci po angleških poročilih povzročili več škode po raznih drugih mestih v srednji in južni Angliji.

Popoldne so se nemški napadi ponovili in je morala biti zaradi tega celo prekinjena seja parlamenta.

V letalskih bojih nad Anglijo so — po angleških poročilih — Nemci izgubili preteklo sredo 54 letal, Angleži pa 17, v četrtek do večera zopet Nemci 9, Angleži pa 3 letala. Ne da bi mogli jamčiti za verodostojnost teh števil, nam vendar pričajo, kako srditi morajo biti boji, ki se bijejo v zračnih višinah tako nad Anglijo kakor tudi nad Nemčijo. O obsegu in pomenu teh borb nas pouče tudi govori vodilnih državnikov, ki jih v izveščku objavljamo v posebnem članku.

TRGOVSKA POGODBA MED RUSIJO IN MADŽARSKO

Med sovjetsko Rusijo in Madžarsko je bila v Moskvi podpisana pogodba o blagovnem in plačilnem prometu, ki določa izmenjavo blaga v višini 7 milijonov pengov letno. Madžarska bo izvažala v Rusijo premož, tovarne ladje, vagona kolesa in železniške ose, Rusija pa bo izvažala na Madžarsko v prvi vrsti manganovo rudo, azbest in gradbeni material. To pogodbo, ki je prva med Madžarsko in sovjetsko Rusijo, sta podpisala narodni komisar za narodno trgovino Mikoja in šef madžarske delegacije v Moskvi Niki. V Moskvi bosta ostala samo dva člana madžarske delegacije, ki se bosta z zastopniki sovjetskih oblasti pogajala za uvedbo prometa čez novo madžarsko-sovjetsko mejo.

POGAJANJA MED RUSIJO IN TURČIJO

Švicarsko časopisje poroča, da so se pričela pred kratkim pogajanja med Rusijo in Turčijo glede prometa skozi Dardanele. Sovjetska vlada skuša doseči sporazum v smislu katerega bi bil ruskim ladjam v določenih primerih dovoljen prehod skozi Dardanele, Rusija pa bi jamčila za turško suverenost nasproti slehernemu napadalcu.

MADŽARSKA TRANSILVANIJA

Po rumunskih podatkih iz l. 1930 je v krajih, ki so z dunajsko razsodbo dodeljeni Madžarski, prebivalo skupno 2.385.937 ljudi. Od njih je bilo 1.171.534 Rumunov (49%), 910.692 Madžarov (38%), 68.264 Nemcev (2,9%), 24.100 Rusinov (1%), 18.527 Čehov in Slovkov (0,8%), 138.763 Židov (5,8%), 46.038 ciganov (1,9%) ter 8019 pripadnikov drugih narodnosti (0,3%).

Po statistiki z dne 1. januarja 1940 pa je bilo to razmerje naslednje: Vsega prebivalstva

menda prvič v svojem življenju gledali s posebno ljubeznijo svoje domove, ki so tolika stoletja služili samo tujcem. V nas je vstala nova vera in krepka nada, da bo mladi kmetski rod doživel popoln preporod.

je bilo 2.609.007, med njimi Rumunov 1.304.903 (50%), Madžarov 968.064 (37,1%), Nemcev 12.109 (2,8%), Židov 149.649 (5,7%), Rusinov 28.009 (1,9%) ter ostalih narodnosti 87.184 (3,4%).

NEMČIJA IN JUGOVZHOD

Pretekli teden je bil odprt velesojem na Dunaju, ki je bil namenjen zlasti gospodarskim in trgovinskim stikom Nemčije z jugovzhodom. Otvoritvi dunajskega velesoja je prisostvoval tudi jugoslovanski minister za trgovino dr. Andrej ter podpredsednik HSS inž. Košutić. Na otvoritvi je govoril nemški gospodarski minister dr. Funk. V svojem govoru je naglasil pravičnejšo ureditev Evrope po sedanjih zmagovitih vojni in o zvezah nemškega gospodarstva z jugovzhodom. »Nemčija, je rekel dr. Funk, je bila že pred vojno dobavitelj in kupec jugovzhodne Evrope. Nemčija in jugovzhod sta bila namreč po srečno se dopolnjujoči sestavi njunega narodnega gospodarstva tako rekoč drug na drugega navezana in nemška zunanjetrgovinska politika se je trudila, da bi prirodno razvite odnose v izmenjavi kar najbolj razvila. Nemčija je mogla dobavljati skoro vse industrijske proizvode, ki jih potrebuje evropski jugovzhod. Kolikor je bilo potrebno, je celo proizvajala samo za jugovzhod. Na drugi strani pa je mogla Nemčija prevzeti skoro vse izvozne dobrine iz teh pokrajin.«

× **Pomanjkanje učiteljev na Hrvaškem** se je letos prav posebno pokazalo. Po nekaterih krajih Dalmacije in Hercegovine mnogo šol sploh nima šolskega pouka. Najmanj 900 učnih moči primanjkuje za vse osnovno šolstvo po Hrvaškem.

× **Prehrana v Dalmaciji** je vedno težja. Zlasti v Splitu se čuti pomanjkanje kruha. Moke ni nikjer za dobiti. Po dva dni v tednu nimajo kruha. Nezadovoljstvo je velikansko.

× **Kolesarska sportna društva** so priredila pretekli teden veliko dirko okrog Srbije. Početek in cilj dirke je bil v Beogradu. Zmagovalec je bil Slovenec Peter Nelj, član kolesarskega društva Hermes, ki je v last za nagrado prejel kraljev zlati pokal.

Franoličeva je bila ranjena.

× **Dva mrtva.** V Kostanjevici so imeli te dni žegnanje. Kakor drugod, tako se je na večer tudi tu razvila zabava in ples. Med fanti je nastalo ljubosumje in naenkrat so pričeli pokati revolverji. Na tleh sta obležala mrtva dva junaka, več pa je bilo ranjenih.

Sejmi

15. septembra: Pleterje, Trbovlje;
16. septembra: Vinica, Rakek, Šmarje/Jelšah, Črenšovci, St. Janž/Dravogradu, Loka/Zidnem mostu, Braslovce, Sv. Lenart/Laškim;
17. septembra: St. Janž/Dolenjskem, Ljutomer, Ormož, Ptuj, Kapele pri Brežicah, Dolnja Lendava;
18. septembra: Ljubljana, Celje, Ptuj, Trbovlje;
19. septembra: Škocijan, Šmihel Stopiče, Dobrna, Turnišče;
20. septembra: Stari trg/Ložu, Mariboru, Sv. Vid/Grobelnem, Zabukovje n/Sevnico, Dornovnik;
21. septembra: Mokronog, Ribnica, Tuhin, Frankolovo, Brežice, Celje, Trbovlje, Dravograd, Laško, Podčetrtek, Podsreda, St. Ilj/Velenju.

Maršal Ironside

V »Kmetsem listu« smo že večkrat omenjali ime angleškega vodilnega maršala Williama Ironsidea, ki je imenovan za vrhovnega poveljnika obrambe evropskega angleškega otočja. Istočasno s tem imenovanjem je bil povišan v maršala.

Ironside je tipičen Anglež. Rodil se je 6. maja 1880. v neki majhni škotski vasi. Njegov oče je bil ukoreninjen Škot, mati pa Angležinja. Mati mu je umrla 1. 1939. v starosti 69 let na italijanski rivieri. Mnogi poznavalci maršala Ironsidea pravijo, da sta njegov trden značaj in njegova angleška originalnost dediščina po materi.

Ironside je že kot deček stopil v vojaško šolo in kot 19 letni mladenič odšel k angleškim četam, ki so se borile proti Burom, v činu poročnika. Bil je impozanten oficir, saj je visok 1 m 90 cm. V bojih z Buri se je odlično izkazal in kmalu sijajno napredoval. Po končani vojni bi prav lahko odšel nazaj v Anglijo, toda njegov nemirni in uveljavljanja željni duh ga je pripravil do tega, da se je javil britanskim afriškimi vojaškim oblastem za poročevalsko službo. Anglija je tedaj namreč z budnim očesom zasledovala početje Nemcev v nemških afriških kolonijah kajti vedela, ali vsaj slutila je, da pripravljajo Nemci, stari sovražniki Angležev, v svojih kolonijah pristanišča razne podmorniške baze. Zato je bil Ironside poslan v nemške kolonije in tam vodil vohunsko službo. V tem svojstvu si je pridobil mnogo krasnih zaslug. Nemškim kolonialnim oblastem se je predstavljal kot burski emigrant ter se ponudil nemški poročevalski službi, ki niti najmanj ni sumila, da bi mogel biti mladi član nemške vohunske službe angleški častnik Ironside. Nemški general von Deimling ga je za zasluge, ki naj bi jih izkazal Ironside kot nemški agent, odlikoval z visokim redom. Pri vsem tem poslu je Ironsideu kar najbolj pomagalo njegovo temeljito znanje tujih jezikov.

Za tem je bil Ironside premeščen v Anglijo in se je poleg svoje vojaške službe uveljavljal tudi kot prevajalec iz štirinajstih jezikov.

Ko je izbruhnila 1914. svetovna vojna, je bil Ironside prvi angleški častnik, ki je stopil na francoska tla. Bil je celo vojno na fronti ter je bil 1. 1915. radi izredne hrabrosti in sposobnosti odlikovan in 1. 1916 napredovan v čin polkovnika. Od meseca marca 1918. je bil poveljnik 99. brigade ter ko brigad. general služboval tudi v angleškem ter zavezniškem generalnem štabu. Kasneje je prevzel poveljstvo nad zavezniškimi četami v Arhangelsku v Rusiji.

Po zaključitvi miru v Brest-Litovsku so pričele nemške čete pod vodstvom generala Goltza ogrožati severne ruske luke. Sovjetska vlada je izjavila, da ni zmožna streti nemških vpadnikov ker so vse razmere in prilike v Rusiji tako razrvane, da sistematskega odpora ni mogoče organizirati. Zavezniki so poslali pomoč in v pristanišču Murmansku, znanem tudi iz minulega sovjetsko-finskega spora, so se maja 1918. izkrcale ameriške, francoske in angleške čete, med katerimi je bil maršal Ironside zelo vidna osebnost. Po justifikaciji carja Nikolaja II. je ta zavezniška ekspedicija zavzela protiboljševiško stališče in bila je organizirana armada kontrasovjetskih elementov, ki jim je zapovedoval Ironside. Posrečilo se mu je zbrati 25 tisoč mož. L. 1919. se je današnji angleški vrhovni poveljnik vrnil v domovino. Toda komaj se je nekoliko odpočil, je dobil nov ukaz, ki mu je veleval obrambo polotoka Ismid, katerega so oblegali Turki pod poveljstvom Kemala paše. Leta 1920. so ga ponovno poklicali v London in ga potem poslali na Balkan, da reši nekaj diplomatskih nalog. Čez čas je potoval v Indijo, kasneje pa ga je generalni štab postavil za komandanta britanske divizije v Iraku, kmalu potem pa v istem svojstvu v severno Perzijo. Današnji perzijski šah Riza Han je bil tedaj tudi vojak v njegovih četah in lahko se v obilni meri zahvali maršalu Ironsideu, da je naredil tolikanj fantastično kariero. Iz Perzije je odšel Ironside v Irak in se pri neki letalski nesreči poškodoval ter se zato vrnil v Anglijo kjer je bil imenovan za upravnika generalštabne akademije. Njegovo zadnje mesto pred izbruhom sedanje vojne je bilo v svojstvu poveljnika Gibraltarja, katerega je Ironside silno utrdil in

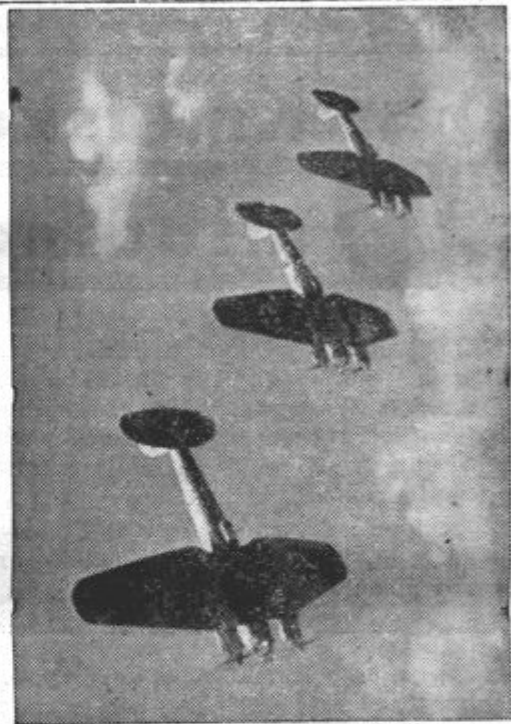
sploh reorganiziral. Z izbruhom vojne je postal šef angleškega generalnega štaba, ko pa so nemške čete 26. maja 1940 vkorakale v francoski Calais so Angleži poverili maršalu Ironsideu vodstvo obrambe angleškega otoka.

■ **Šahovski turnir za prvenstvo Rusije**, se je te dni pričel. Turnirja so se udeležili tudi šahovski prvaki iz priključenih baltskih držav.

■ **V Italiji je izšla odredba**, po kateri morajo biti popisani vsi bakreni predmeti. Od tega so izvzeti samo kuhinjski kotliči za kuhanje polente.

■ **Pravo ime atentatorja na Leva Trockega** je po dognanjih mehiške policije Jacques Morand van den Desche. V Mehiko je prispel s pravnim in zakonitim potnim listom.

■ **Sovjetska agencija TASS poroča**, da so francoske vojne ladje, ki so bile do zdaj zasedane v luki Hai-Pheg to pristanišče definitivno zapustile.

Tako napadajo bombarderji

Pavel Bobnar:

Li Jan Sinji metuli

Od takrat sta potekali dve leti... Li J-an je živela dalje v svoji kočici sama... Odšla je včasih v najbližjo trgovino v ulici in se spet vrnila v svoj dom... Pokojni Fu-Pei je svoji edinki zapustil dovoljno premoženje, da bi mogla pogledati v mistično podobo sveta; ali ona je hotela biti sama in je tako mesece in mesece presanjarila v svoji kočici v Kantonu. Srce je pelo himno, neizrekljivo — večno, neizpeto —

«Prišel bo» — je mislila »nekega dne kraljevič z zlatim srcem... Urno kakor veter monsum bo pridrvel čez hribovje in podolje v slikoviti, dragoceni obleki, obšit z blestečimi dragulji in zlatim peresom, zataknjenim v perečin... Za svojo telesno stražo bo imel može z bleščečimi oklepi in vihrajočimi perjanicami — same junake. Poklonili se bodo pred njo in jo pozdravili, a kraljevič bo s sladkim glasom rekel:

»Li J-an — cvet sonca — naj svetost bogov pride nad teboj! Glas o tebi gre že po vsem svetu; vse govori o tvoji milini in lepoti... Zasanjal sem te in prišel, da se ti poklonim... Bodi gospodarica in svečenica mojega doma!...« Dá, — tako se bo zgodilo. Potem jo bo odpeljal v svojo zemljo, v kateri šepetajo drevesa med seboj in rode zlahtne sadove, a vode v svojem dnu skrivajo neprecenljive bisere in krvobarvne koralke, s katerimi se kitijo

morske deklice... In čudodelno cvetje skriva ta dežela, čuvano od sedmeroglavih zmajev...« Tako jej sanjarila Li J-an v mali kočici ob Sikiangu in se predajala domišljiji...

Na večer je vedno pela ob šemesenu ali molila za srečno pot Fu-Peiove duše za soncem. In tako so minevali dnevi...

... Bil je praznik svetilnic... Kanton se je odel v svečano oblačilo. Vse je bilo navdušeno. Ljudje so vrveli po ulicah, da se ogledajo slavnostno osvečavo; največji vrišč je bil na trgu, kjer so prižigali krese masecu na čast. — Naenkrat se je začulo streljanje, zatem krik žena in otrok... Kaj se dogaja?... Li J-an ni mogla razumeti... Stala je pri oknu očkove sobice in gledala na ulici, kjer so se gomile ljudi v paničnem strahu drenjale in pehale po pločnikih... »Ubij! ubij! ubij!« — odmevalo je z vseh strani. Pred podzemsko kadilnico sta ležala dva človeka v krvi in se zvijala po tleh... Li J-an je spoznala, da se ubijajo ljudje med seboj... Prestrašena je odhitela v svojo sobico in pričvrstila vrata z lesenim klinčkom... Srce ji je burno tolko... »Neumrla Fo — reši me zlih duhov!«, je nekajkrat zavzdihnila. — »Čuvaj me, dobri čuvaj šen! Dopusti, da spoznaš ti kruti ljudje, kako samo dobrota v čistih srcih more biti temelj prave sreče...«

Ure so se odmikale v napeti grozi... Li J-an je ta čas bolno občutila, kako je strašno osamljena na svetu... Pomislila je na Fu-Peia, no on je bil že davno umrl... Tako je celo noč prečela sključena v nemi grozi na rogozinah v kotr svoje sobice...

Ko se je vzhod kopal v krvavi zarji, in so v umetno poslikani vazi venele prekrasne kamelije, so se zaslišali zunaj težki koraki. Odjeknila sta dva strela... Takoj nato se je čulo razbijanje in lomljenje vhodnih vrat od dvorišča... Li J-an zamre srce v prsih... Stisnila se je k sedežu z opetimi blazinami od rdeče svile in prisluhnila... Zdaj je zadonelo in hreščalo v sosednji sobi... Nekdo jej razbijal pohištvo... Čez nekaj časa se pod udarci kundaka zrušijo vrata njeje sobice; — vanjo prihrumita dva vojaka v raztrganih oblekah in s puškama v rokah. Bila sta debelih ustnic in brutalnega pogleda; njih oči so izgledale silno poželjivo med gostimi trepalnicami. Obraza sta sličila polnemu mesecu. Ko sta ugledala mladenko, sta se pijano zakrohotala, da so se videli veliki zobje izpod vojaško zasukanih brkov. Eden od njih, je spregovoril v mandarinskem jeziku: »Ta je zares krasna!« — in pri tem cmoknil z jezikom... Ta trenutek Li J-an seže pod kimono in v roki ji zabliška pozlačen Fu-Peiov nož... Pritisne si ostrico na grudi in se nemo zare v vojaka. Oba se spogledata in namigneta. Deklica je bila lepa kot boginja Amaperasu, čiji kip že stoletja stoji v beli pagodi v Nankingu... Vojaka sta nekaj časa stala, kakor bi oklevala, nato pa bliskoma navalita na devojko ter ji odvezmeta bodalo... Li J-an je samo oba hladno pogledala... Drhtela je od strahu... Debelejši jo ušcipne za podbradek in zatuli: »Čuj, princeska, ne igray se z nama! Ne bova te nikamor odvedla. Moraš biti dobra z nama. Z eno roko bi te mogel prelomiti v dvojel!«

Iz tujine

■ **Nemško časopisje** objavlja podatke o angleških letalskih izgubah v mesecu avgustu. Po teh podatkih je bilo v tem času sestreljenih 1565 angleških vojnih letal in 175 zapornih balonov. Nemci pa da so izgubili le 406 letal.

■ **V Italiji** se po načrtu zbira staro železo in druge kovine odkar je stopila v vojno. Te dni so bili objavljeni podatki o dosedanjih uspehih zbiranja. Zbranih je bilo toliko starih kovin, da bi mogla Italija zgraditi iz njega tisoč tankov in dve oklopni križarki.

■ **Nikel namesto srebra.** Kakor druge države namerava tudi Švedska zamenjati srebrne kovance in jih nadomestiti z niklastimi.

■ **Romunija**, ki je štela pred okrnitvijo in odstopu obrobni pokrajin svojim sosedom blizu 20 milijonov prebivalcev šteje sedaj le še nekaj nad 13 milijonov.

■ **Ameriška vojska** je dobila od pričetka nove evropske vojne 14.000 letal in 200 ladij.

■ **Angleška letala** so zmetala pretekli teden ob priliki bombardiranja mesta Dessau na znane tovarne nemških letal Junkers 15.000 kg eksplozivov.

■ **Francoskemu upornišskemu generalu** De Gaullu se je priključila nova francoska kolonija v Afriki. Pet francoskih letal pa je priletelo iz Afrike v Gibraltar na stran Angležev.

■ **Letalska nesreča v Ameriki.** Blizu Washingtona je treščilo na tla veliko potniško letalo z 22 potniki in štirimi možmi posadke. Vsi so bili ubiti. Med njimi je tudi senator Lundsden. To je največja letalska nesreča, ki je dosedaj zadela Ameriko.

■ **Ruski pilot Neverov** se je dvignil s svojim letalom v višino 13.000 m in odskočil s padobranom. Padobran se mu je odprl nekaj sto metrov nad zemljo.

■ **V Moskvi** se je vršil na dan 1. sept. praznik mednarodne mladine, katerega se je udeležilo nad 700.000 oseb.

■ **Prebivalstvo Madžarske** se je povišalo po priključitvi slovaških pokrajin, Podkarpatske Rusije in dela Transilvanije od 8 milijonov prebivalcev na 13 milijonov.

■ **V Transilvaniji**, ki jo je z dunajsko razsodbo prejela Madžarska, je rudno bogastvo zelo veliko. Tam se nahajajo bogati rudniki svineca, bakra, bavksita soli, zlata in srebra. Rumunija je obdržala pretežni del industrije.

■ **Bombnik brez pilotov.** Inženjerji ameriškega letalstva so izdelali sedaj posebne vrste letalo brez pilota. Gre za bombno letalo, ki se bo krmarilo s pomočjo brezžičnih znakov in ki bo v stanju, avtomatično bombardirati sovražne postojanke v veliki oddaljenosti. Taka letala bodo imela kot oporišče letalske matične ladje, s katerih jih bodo lahko dirigirali na poljubne cilje na sovražnem ozemlju.

■ **Vlada bivšega rumunskega kralja Karola** je pred svojim padcem ustanovila koncentracijska taborišča, kamor je hotela spraviti vse nezadovoljne in puntarje, ki se niso hoteli pomiriti z odstopom Transilvanije. Ker je pa nezadovoljstvo naraščalo od ure do ure in je na koncu doseglo svoj višek v zahtevi, da mora odstopiti sam kralj, so postale policijske oblasti in koncentracijska taborišča brez moči. Nezadovoljni niso rado je zmagali, kralj je odstopil in v koncentracijska taborišča so prišli nekdanji oblastneži, korupcionisti, nasilneži in vsa ona izbrana gospoda, ki je zlorabljala oblast nad narodom in državo za svojo osebno korist. Najvišji dostojanstveniki so se čez noč znašli v ječi. Odločni vodja rumunske države general Antonescu, ki izvršuje sedaj voljo delovnega rumunskega naroda, hoče s trdo roko vzpostaviti poštenost, zakonitost, red in delo. Vse stranke delovnega naroda ga bodo pri tem stremljenju podprle in dosedaj zapostavljeni voditelji so novemu voditelju države ponudili svojo pomoč.

ZA ŠOLO

295.- 	230.-
275.- 	95.-
275.- 	350.-
100.- 	95.-

Peko

■ **Ameriški odbor** za narodno obrambo in komisija za vojne dobave sta sklenila pošiljati na Angleško vsak mesec po 700 letal. Do aprila prihodnjega leta bo Anglija dobila iz Amerike 15.000 letal.

■ **Francoska ekvatorialna Afrika**, ki se je uprla francoski vladi in se priključila upornišskemu generalu De Gaullu v Londonu šteje okrog 3 milijone prebivalcev in meri 2,256.000 kvadratnih kilometrov. Prebivalci so sami zamorci.

■ **Ruski manevri se bodo nadaljevali.** »Krasna zvezda«, glasilo sovjetske rdeče vojske poroča, da so se nedavno uspešno končali manevri sovjetske vojske v moskovski armadni pokrajini. Podobni manevri se bodo vršili tudi v drugih armadnih področjih. Vseh manevrov se bo udeležil narodni komisar za vojsko maršal Timošenko. V prvi vrsti se bodo vršili manevri v pokrajini okrog Črnega morja in v Sibiriji. Manevri imajo namen izpopolniti vojaško vzgojo ruske armade po najnovejših vojaških izkušnjah v sodelovanju pehote, tankov, letalstva in motoriziranih divizij.

■ **Angleško letalsko ministrstvo** je izdalo poročilo, po katerem so britanski letalci sestrelili meseca avgusta 1097 sovražnikovih letal nad Anglijo.

■ **Za švicarske proteste** se Angleži nič ne zmenijo in njihova letala so ponovno preletela švicarsko ozemlje na potu v Italijo, kjer so bombardirali znamenite tvornice Fiat v Turinu in razne druge tvornice v Milanu in Genovi.

■ **Ameriška mornarica** je pričela ta teden z velikimi pomorskimi manevri pri Havajskem otočju. Manevrom prisostvuje tudi ameriški mornariški minister Knox. Velik del ameriškega časopisja smatra, da je Amerika stvarno že država na svetu ni odobrila v tako kratkem času vojni proti državam osi. Nikakor niti ena su tolikih milijard za vojsko kakor jih tekom letošnjega leta izglasovala Amerika. Njena glavna naloga obstoja v tem, da onemogoči japonske poskuse pri njenih načrtih v Indokini, Holandski Indiji in Kitajski. Obrambo tega ozemlja je prepustila Anglija Ameriki.

■ **Po vsej Mali Aziji**, t. j. po Turčiji, razsaja zadnja dva tedna strahovita malarija.

■ Na Švedskem bodo v kratkem največji vojaški manevri kar jih je sploh kdaj bilo v tej skandinavski deželi.

■ V Albaniji so pretekle dni z vsemi svečanostmi izročili prometu novo avtomobilsko cesto od Tirane do Drača. Dolga je 34 km.

■ Dvoje letal se je v par dneh ponesrečilo v Romuniji.

■ Vsak teden prihaja iz USA po 25 letalcev, ki se prostovoljno javljajo v angleško letalsko službo.

■ Diplomati v Franciji imajo po novem zakonu določeno starostno mejo. Poslaniki bodo vršili službo do svojega 58 leta starosti, generalni konzuli pa do 57. Segacijski svetniki odslej ne smejo biti starejši od 50 let.

■ V Angliji primanjkuje železa. Zato so pretopili že 17.000 starih avtomobilov in za 13 tisoč ton starih železnih ograj.

■ Sovjetske oblasti so v priključenih balt-skih deželah uvedli stahanovski način dela, po katerem se dosežejo največji uspehi.

■ V Rigi, glavnem mestu Litve so odprli tri srednje šole z ruskim učnim jezikom.

■ V papeževi državi Vatikanu primanjkuje bencina in so vsled tega prepovedane vse avtomobilske vožnje ponoči.

„Kmetški list“ izhaja vsako sredo. Naročnina znaša letno 30 din, pollet. 15 din, za inozemstvo letno 50 din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Rokopisov ne vračamo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

„EKONOM“

F. Z. Z. O. Z.

v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7

(v lastni hiši)

Telefon interurban 25—06

Dobavlja vse deželne pridelke, kakor: pšenico, rž, ječmen, oves, koruzo, ajdo itd. Mlevske izdelke: pšenični zdrob, pšenično moko, rženo moko, ajdovo moko, koruzno moko, koruzni zdrob, pšenično in koruzno krmilno moko, pšenične otrobe, ješprenj, kašo. Poljske pridelke: krompir, fižol, zelje, sadje, seno in slamo. Stalna zaloga vseh umetnih gnojil (rud. superfosfata, kalijeve soli, Tomasove žindre, nitrofoskala, apnenega dušika, čilskega solitra itd.), cementa in drugo glavno zastopstvo za Slovenijo oprekarne »Ilovac«, Karlovac za vse vrste zidne in strešne opeke.

ČEBELNJAK

z 11 panji čebel, strojem za trčanje medu, okvirji in drugo ugodno naprodaj. Pojasnila daje:

Gorjan, Pirče 14 srez Kočevje

Današnje razmere zahtevajo od našega kmeta, da svoje pridelke podvoji.

Dober pripomoček so ruška umetna gnojila. — Za ozimna žita, travnike, vinograde, sadonosnike:

Nitrofoskal-Z, 8:12:8; za krompir:

Nitrofoskal-II, 4:8:8; za povrtnino:

Nitrofoskal-I, 8:6:8.

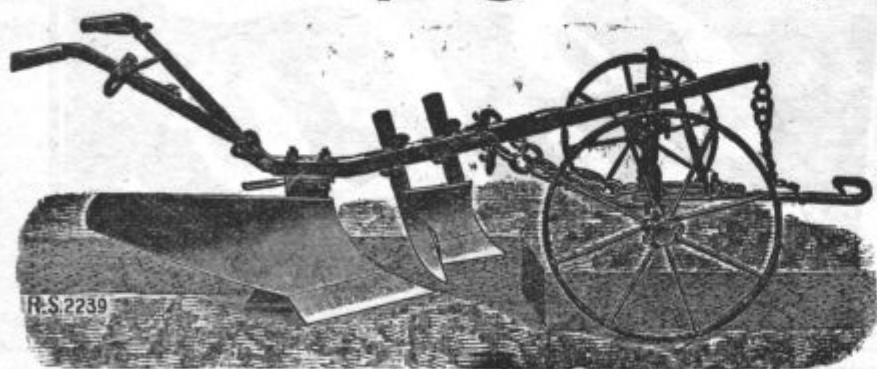
Za kulture, ki rabijo dušik, je **apneni dušik** za naše razmere in podnebje najučinkovitejše in najcenejše dušično gnojilo. Plevel v ozimnih in jarinah uničimo z neoljenim apnenim dušikom, ki uničuje tudi razne škodljivce in golazen (muhe v smetišču in gnojnici) ter pospešuje kompostiranje in desinfekcijo organskih odpadkov.

Vsa strokovna navodila prejme vsakdo, ki se zanima za pravilno uporabo umetnih gnojil, pri:

Tvornici za dušik d. d.

Ruše v Rušah

SACK-ovi plugi so najboljši!

V zalogi pri Kmetijski družbi in njenih skladiščih

Laneno olje, firnež, barve, lake, kit, lanene tropine ter vse v to stroko spadajoče blago prvovrstne kakovosti po solidnih cenah in točni postrežbi najugodnejše kupite pri domačem podjetju

„MEDIĆ - ZANKL“

tovarne olja, lakov in barv — družba z omejeno zavezo, lastnik Franjo MediĆ — Centrala v Ljubljani, podružnica v Mariboru — Ekspoziture v Beogradu in Novem Sadu — Tovarne v Ljubljani, Medvodah in Domžalah

Kmetški hranilni in posojilni dom

zadruga z neomejenim jamstvom

v Ljubljani — Tavčarjeva ulica 1

Žiro račun pri Narodni banki — Račun Poštne hranilnice 14.257

Brzjav: „Kmetškidom“ — Telefon št. 28-47

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun — Daje kratkoročna posojila — Eskontuje menice — Izvršuje ostale denarne posle — Nove vloge na knjižice in na tekoči račun vsak čas razpoložljive **4 do 5%** obrestuje po **4 do 5%** Za vse vloge nudi popolno varnost! **Zaupajte domačemu denarnemu zavodu!**